A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2021. június 10.*

„Előzetes döntéshozatal – Fogyasztóvédelem – 93/13/EGK irányelv – A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételek – Devizában (svájci frank) nyilvántartott jelzálogkölcsön-szerződés – A 4. cikk (2) bekezdése – A szerződés elsődleges tárgya – A kölcsönfelvevőt árfolyamkockázatnak kitevő szerződési feltételek – Az érthetőség és az átláthatóság követelménye – A 3. cikk (1) bekezdése – Jelentős egyenlőtlenség – 5. cikk – A szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazása”

A C-609/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a tribunal d’instance de Lagny-sur-Marne (Lagny-sur-Marne-i különös hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) a Bírósághoz 2019. augusztus 13-án érkezett, 2019. augusztus 2-i határozatával terjesztett elő

a **BNP Paribas Personal Finance SA**

és

VE

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök, R. Silva de Lapuerta, a Bíróság elnökhelyettese, az első tanács bírájaként eljárva, C. Toader, M. Safjan és N. Jääskinen (előadó) bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: V. Giacobbo tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. október 28-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a BNP Paribas Personal Finance SA képviseletében P. Metais és P. Spinosi avocats,

– VE képviseletében C. Constantin-Vallet és M. Le Bot avocats,

– a francia kormány képviseletében A.-L. Desjonquères és E. Toutain, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

– a lengyel kormány képviseletében B. Majczyna, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Bizottság képviseletében C. Valero, N. Ruiz García és M. Van Hoof, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv (HL 1993. L 95., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 2. kötet, 288. o.) 3. és 4. cikkének értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a BNP Paribas Personal Finance SA és VE között az alapeljárás e két fele által kötött, devizában nyilvántartott jelzálogkölcsön-szerződésben szereplő azon feltételek állítólagosan tisztességtelen jellege tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő, amelyek többek között úgy rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését.

Jogi háttér

3 A 93/13 irányelv tizenhatodik preambulumbekezdése szerint:

„mivel a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének a rögzített általános ismérvek alapján történő megítélését, különösen a felhasználók közötti szolidaritást figyelembe vevő közszolgáltatási értékesítési és szolgáltatási tevékenységekben ki kell egészíteni a különféle érintett érdekeltségek átfogó kiértékelését biztosító eszközökkel; mivel ez a jóhiszeműség követelményét valósítja meg; mivel a jóhiszeműség megítélésében különös figyelmet fordítanak a szerződő felek alkupozíciójának erősségére, arra, hogy ösztönözték-e valamilyen módon a fogyasztót a feltétel elfogadására, és hogy az árut vagy szolgáltatást a fogyasztó külön megrendelésére bocsátották-e a fogyasztó rendelkezésére; mivel a jóhiszeműséggel kapcsolatosan támasztott elvárást az eladó vagy a szolgáltató kielégíti, ha a másik féllel szemben, akinek törvényes érdekeit szem előtt kell tartania, méltányosan és tisztességesen jár el”.

4 Ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kimondja:

„Azok a feltételek, amelyek kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket, valamint olyan nemzetközi egyezmények alapelveit vagy rendelkezéseit tükrözik, amely egyezményeknek a tagállamok vagy [az Európai Unió] aláíró [helyesen: aláírói], különösen a fuvarozás területén, nem tartoznak az ebben az irányelvben előírt rendelkezések hatálya alá.”

5 Az említett irányelv 3. cikkének szövege a következő:

„(1) Egyedileg meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

(2) Egy szerződési feltétel minden olyan esetben egyedileg meg nem tárgyalt feltételnek tekintendő, ha azt már előzetesen megfogalmazták, és ezért a fogyasztó nem tudta annak tartalmát befolyásolni, különösen az előzetesen kidolgozott szabványszerződések esetében.

[…]”

6 Ugyanezen irányelv 4. cikke szerint:

„(1) A 7. cikk sérelme nélkül, egy szerződési feltétel tisztességtelen jellegét azon áruk vagy szolgáltatások természetének a figyelembevételével kell megítélni, amelyekre vonatkozóan a szerződést kötötték, és hivatkozással a szerződés megkötésének időpontjában az akkor fennálló összes körülményre, amely a szerződés megkötését kísérte, valamint a szerződés minden egyéb feltételére vagy egy olyan másik szerződés feltételeire, amelytől e szerződés függ. [Helyesen: A 7. cikk sérelme nélkül valamely szerződési feltétel tisztességtelen voltát a szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások természetének figyelembevételével kell megítélni, tekintettel – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – a szerződéskötést kísérő valamennyi körülményre, valamint e szerződés vagy más olyan szerződés összes többi feltételére, amelytől e szerződés függ.]

(2) A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az ár vagy díjazás megfelelésére az ellenértékként szállított áruval vagy nyújtott szolgáltatással, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. [Helyesen: A feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem a szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek.]”

7 A 93/13 irányelv 5. cikke előírja:

„Olyan szerződések esetében, amelyekben a fogyasztónak ajánlott valamennyi feltétel vagy a feltételek némelyike írásban szerepel, ezeknek a feltételeknek világosnak [helyesen: feltételeknek mindig világosnak] és érthetőnek kell lenniük. Ha egy feltétel értelme kétséges, akkor a fogyasztó számára legkedvezőbb értelmezés az irányadó. […]”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

8 2009. március 10-i közjegyzői okirattal VE, valamint felesége ingatlant vásárolt, és ennek érdekében egy devizában nyilvántartott, „Helvet Immo” elnevezésű jelzálogkölcsön-szerződést kötött a BNP Paribas Personal Finance-szal.

9 E szerződés 4,95%-os kamatozású kölcsön nyújtásáról rendelkezett, amelyet főszabály szerint 276 rögzített, svájci frankban nyilvántartott és euróban visszafizetendő részletben kellett visszafizetni. Az említett szerződés megkötésének napján e kölcsön összege 143 421,53 euró, azaz 216 566,51 svájci frank volt.

10 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ugyanezen szerződés a rögzített havi törlesztőrészletek euróban történő visszafizetését és azok svájci frankká történő átváltását írta elő a kamatok megfizetéséhez és a tőke törlesztéséhez való hozzájárulás érdekében. A hitelhez kapcsolódó költségeket, mint például a biztosítást, euróban számlázták ki.

11 Közelebbről az alapügyben szóban forgó szerződés olyan szerződési feltételeket tartalmazott, amelyek szerint:

– a hitel futamideje öt évvel meghosszabbodik, és az euróban előírt törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, amennyiben az árfolyamváltozás növeli a kölcsönfelvevő hitelköltségét;

– ha az euróban fizetendő törlesztőrészletek összegének fenntartása nem teszi lehetővé a számlán lévő tartozás teljes összegének megfizetését az – öt évvel meghosszabbított – eredeti hátralévő időtartam alatt, a havi törlesztőrészletek összege megemelkedik.

12 A meg nem fizetett havi törlesztőrészleteket követően megállapították a követelés lejártát, és a tribunal de grande instance de Libourne (Libourne-i általános hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) végrehajtást elrendelő bírája 2015. január 16-án elrendelte az érintett ingatlan kényszerértékesítését.

13 2017. január 12-i keresetlevelével a BNP Paribas Personal Finance a VE munkabérére vezetett végrehajtás engedélyezése iránti kérelemmel fordult a kérdést előterjesztő bírósághoz. E bank többek között azt kérte, hogy engedélyezzék VE munkabérének 234 182,61 euró összegben történő lefoglalását, azaz 185 695,26 eurót a főkövetelés, 48 487,35 eurót pedig kamat, költségek és járulékos költségek címén.

14 E bíróság előtt a BNP Paribas Personal Finance arra hivatkozik, hogy azok a kérelmek, amelyekben VE azt állítja, hogy az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés bizonyos feltételei tisztességtelenek, elfogadhatatlanok, mivel elévültek, és mindenesetre megalapozatlanok. E bank többek között azt állítja, hogy VE-t tájékoztatták az árfolyamváltozásról és annak az alapügyben szóban forgó kölcsön törlesztésére gyakorolt következményeiről.

15 VE úgy véli, hogy a BNP Paribas Personal Finance megtévesztette őt az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés jellegét illetően, mivel e szerződés őt nem maximált árfolyamkockázatnak tette ki. Közelebbről VE e szerződés semmisségének megállapítását, valamint e bank VE munkabérének lefoglalása iránti kérelmének elutasítását kéri. Másodlagosan azt állítja, hogy a követelés összegét csökkenteni kell az említett szerződésben szereplő burkolt indexálási feltétel, a számla és a fizetés pénznemére vonatkozó feltételek, a törlesztési feltétel és a vételi opcióra vonatkozó feltétel tisztességtelen jellege, valamint amiatt, hogy ugyanezen szerződés nem tesz említést az „árfolyamkockázatról”.

16 A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés több olyan feltételt is tartalmaz, amelyek a devizaátváltási mechanizmus részét képezik, és amelyek eredményeképpen az árfolyamkockázat be van építve a fogyasztó által fizetett havi törlesztőrészletekbe. E szerződési feltételek a törlesztőrészletek kamatokra történő elszámolásának szabályaira, a svájci frankban (kirovó pénznem) és euróban (lerovó pénznem) vezetett számlák működésére, valamint a kölcsön ötéves időszakkal történő meghosszabbodására vonatkoznak.

17 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy milyen mérlegelési mozgástérrel rendelkezik az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés feltételeinek vizsgálata során. A kérdést előterjesztő bíróság különösen arra keresi a választ, hogy azokat e szerződés elsődleges tárgyának minősülő oszthatatlan egésznek kell-e tekinteni, és ezért nem lehet tisztességtelennek minősíteni, amennyiben azok világosak és érthetőek, vagy ellenkezőleg, úgy kell-e tekinteni, hogy e szerződési feltételeket egyedileg tisztességtelennek lehet tekinteni, kivéve – amint az a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik – a kölcsön devizában történő visszafizetését előíró feltételt.

18 A szerződés valamely feltételének világos és érthető jellegére vonatkozó értékelés elemeit illetően a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy VE jelentős mennyiségű információt kapott az alapügyben szóban forgó kölcsön felvételét megelőzően, amelyek különösen az euró és a svájci frank közötti paritás stabil jellegét hangsúlyozták. Az árfolyamkockázatot, amely az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés több feltételének együttes alkalmazásából ered, e szerződés egyáltalán nem említi.

19 A kérdést előterjesztő bíróság ezenkívül kifejti, hogy a nemzeti jogszabályok és ítélkezési gyakorlat értelmében a bíróságnak a kölcsön nyújtását objektív módon kell megvizsgálnia, például az euró és a devizák közötti paritások változásának az érintett kölcsön költségére gyakorolt következményét bemutató, számszerűsített szimulációkat alapul véve. Ennek keretében e bíróság az „átláthatóság”

Bíróság által értelmezett fogalmának terjedelmére, valamint arra kérdez rá, hogy milyen információkat kell az olyan kölcsönfelvevő számára megadni, aki nem ismeri azokat a gazdasági előrejelzéseket, amelyek hatással lehetnek az említett paritások változására és az ehhez kapcsolódó kockázatokra. E tekintetben felmerül annak kérdése is, hogy miként kell értékelni a szolgáltató jóhiszeműségét a szakértelmére tekintettel bizonyos előre látható fejlemények elemzését illetően.

20 E körülmények között a tribunal d'instance de Lagny-sur-Marne (Lagny-sur-Marne-i különös hatáskörű elsőfokú bíróság, Franciaország) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

„1) [A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését] úgy kell-e értelmezni, hogy olyan kölcsönszerződés esetén, amelyben két, egymástól nem elkülöníthető, a kölcsön nyilvántartására szolgáló külföldi és a törlesztésére szolgáló hazai pénznem szerepel, e szerződés elsődleges tárgyának minősülnek az elsősorban a kamatokra elszámolt, rögzített törlesztőrészleteket előíró feltételek, amelyek előírják a szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbítását és a törlesztőrészletek emelkedését, mivel a tartozás összege jelentősen emelkedhet az árfolyamváltozás következtében?

2) [A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését] úgy kell-e értelmezni, hogy az elsősorban a kamatokra elszámolt, rögzített törlesztőrészletekre vonatkozó feltételek, amelyek előírják a szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbítását és a törlesztőrészletek emelkedését, mivel a tartozás összege jelentősen emelkedhet az árfolyamváltozás következtében, jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a szerződő felek jogaiban és kötelezettségeiben, különösen azzal, hogy a fogyasztót aránytalan árfolyamkockázatnak teszik ki?

3) A 93/13 irányelv 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az megköveteli, hogy egy devizában nyilvántartott és hazai pénznemben törlesztendő kölcsönszerződés feltételeinek világosságát és érthetőségét – a szerződéskötés időpontjára vonatkoztatva – az előre látható gazdasági környezetre, a jelen esetben a 2007–2009 közötti időszak gazdasági nehézségeinek az árfolyamváltozásokat érintő következményeire hivatkozva értékeljék, figyelembe véve a hivatásos hitelező szakértelmét, ismereteit és jóhiszeműségét?

4) A 93/13 irányelv 4. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy az megköveteli, hogy egy devizában nyilvántartott és hazai pénznemben törlesztendő kölcsönszerződés feltételeinek világosságát és érthetőségét annak vizsgálata révén értékeljék, hogy a szakértelemmel és ismeretekkel rendelkező hivatásos hitelező a fogyasztóval olyan, többek között számszerű, kizárólag objektív és elvont információkat közölt, amelyek nem veszik figyelembe a gazdasági környezetet, amelynek hatása lehet az árfolyamváltozásra?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

21 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a „szerződés elsődleges tárgyának" e rendelkezés értelmében vett fogalma kiterjed a kölcsönszerződés azon feltételeire, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését.

22 A BNP Paribas Personal Finance azt állítja, hogy a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében az arra vonatkozó feltétel, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, nem tartozhat ezen irányelv rendelkezéseinek hatálya alá. E feltétel valójában a francia code civil (polgári törvénykönyv) 1343-1. cikkének rendelkezéseit tükrözi, és a felek közötti eltérő megállapodás hiányában alkalmazandó a felekre.

23 Márpedig, amennyiben valamely tagállam bírósága előtt olyan jogvita van folyamatban, amely olyan, állítólag tisztességtelen szerződési feltételre vonatkozik, amely egy diszpozitív nemzeti jogszabályi rendelkezést tükröz, e bíróságnak elsőként a 93/13 irányelv hatálya alóli, ezen irányelv 1. cikkének (2) bekezdésében előírt kizárás relevanciáját, nem pedig a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének értékelése alóli, az említett irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében szabályozott kivétel relevanciáját kell megvizsgálnia (2021. április 14-i Credit Europe Ipotecar IFN és társai végzés, C-364/19, EU:C:2021:306, 42. pont).

24 A 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése kizárja ezen irányelv hatálya alól azon szerződési feltételeket, amelyek „kötelező érvényű törvényi vagy rendeleti rendelkezéseket” tükröznek.

25 E tekintetben a Bíróság már kimondta, hogy e kifejezés nemcsak a nemzeti jog azon rendelkezéseit foglalja magában, amelyek a szerződő felek között azok választásától függetlenül, kötelező jelleggel alkalmazandók, hanem azokat is, amelyek kiegészítő jellegűek, vagyis amelyek a felek közötti eltérő megállapodás hiányában automatikusan alkalmazandók (lásd ebben az értelemben: 2020. március 26-i Mikrokasa és Revenue Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty ítélet, C-779/18, EU:C:2020:236, 50–53. pont; 2020. július 9-i Banca Transilvania ítélet, C-81/19, EU:C:2020:532, 23–25. és 28. pont).

26 Ebből következik, hogy a kérdést előterjesztő bíróság feladata elsődlegesen – a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének értékelése alóli, a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében előírt kivétel relevanciájának vizsgálata előtt – annak megvizsgálása, hogy az arra vonatkozó szerződési feltétel, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, a 93/13 irányelv 1. cikkének (2) bekezdése értelmében ki van-e zárva ezen irányelv hatálya alól.

27 E pontosítást követően a „szerződés elsődleges tárgyának” a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmát illetően – amelyre az első kérdés vonatkozik – rá kell mutatni arra, hogy e rendelkezés szerint a szerződési feltételek tisztességtelen jellegének megítélése nem vonatkozik sem e szerződés elsődleges tárgyának a meghatározására, sem pedig az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére, amennyiben ezek a feltételek világosak és érthetőek. A bíróság tehát csak akkor vizsgálhatja a szerződés elsődleges tárgyának meghatározására vonatkozó feltétel tisztességtelen jellegét, ha e szerződési feltétel nem világos és érthető.

28 E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy mivel a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése kivételt biztosít a tisztességtelen feltételek tartalmi vizsgálatának azon mechanizmusa alól, amelyet az ezen irányelv által bevezetett fogyasztóvédelmi rendszer előír, e rendelkezést szigorúan kell értelmezni (2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 34. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

29 Azon szerződési feltételek csoportját illetően, amelyek a „szerződés elsődleges tárgyának” a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalma alá tartoznak, a Bíróság kimondta továbbá, hogy e feltételeket úgy kell érteni, mint amelyek e szerződés alapvető szolgáltatásait állapítják meg, és amelyek – ilyenekként – a szerződést jellemzik. Ezzel szemben azok a feltételek, amelyek magának a szerződéses jogviszonynak a lényegét meghatározó feltételekhez képest járulékos jelleggel rendelkeznek, nem tartozhatnak e fogalomba (2019. október 3-i Kiss és CIB Bank ítélet, C-621/17, EU:C:2019:820, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

30 A kérdést előterjesztő bíróságnak kell megítélnie az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés természetére, általános rendszerére és kikötéseire, valamint azon jogi és ténybeli összefüggésekre tekintettel, amelyekbe e szerződés illeszkedik, hogy az első kérdés által érintett feltételek az adós azon szolgáltatása lényeges elemének minősülnek-e, amely abban áll, hogy a hitelező által a rendelkezésére bocsátott összeget visszafizesse (lásd ebben az értelemben: 2019. október 3-i Kiss és CIB Bank ítélet, C-621/17, EU:C:2019:820, 33. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

31 Ugyanakkor a Bíróság feladata, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből levezesse az e vizsgálat során alkalmazandó szempontokat (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 33. pont).

32 E tekintetben a devizában nyilvántartott és hazai pénznemben törlesztendő kölcsönszerződéseket illetően a Bíróság kifejtette, hogy az árnak vagy díjazásnak az ellenértékként szállított árunak vagy nyújtott szolgáltatásnak való megfelelésére vonatkozó feltételek tisztességtelen jellege értékelésének kizárása nem alkalmazható az olyan feltételekre, amelyek a törlesztőrészletek kiszámítása céljából a kölcsönszerződésben meghatározott külföldi pénznem átváltási árfolyamának meghatározására korlátozódnak, anélkül azonban, hogy bármilyen átváltási szolgáltatást nyújtana a hitelező az említett számítás során, és ennélfogva e feltételek nem tartalmaznak semmilyen „díjazást”, amelynek a hitelező által nyújtott szolgáltatás ellenszolgáltatásaként való megfelelése a tisztességtelen jellege tekintetében nem értékelhető a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében (2014. április 30-i Kásler és Káslerné Rábai ítélet, C-26/13, EU:C:2014:282, 58. pont).

33 A Bíróság ugyanakkor azt is kifejtette, anélkül azonban, hogy e megállapítást kizárólag a külföldi pénznemben nyilvántartott és ugyanezen pénznemben visszafizetendő kölcsönszerződésekre korlátozta volna, hogy a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételei e szerződés elsődleges tárgyát határozzák meg (lásd különösen: 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 68. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2019. március 14-i Dunai ítélet, C-118/17, EU:C:2019:207, 48. pont).

34 A jelen ügyben az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek a devizaátváltási mechanizmus részét képezik, azt eredményezik, hogy az árfolyamkockázat be van építve a kölcsönfelvevő által fizetett havi törlesztőrészletekbe. Az első kérdésben említett feltételek a törlesztőrészletek kamatokra történő elszámolásának szabályaira, a svájci frankban (kirovó pénznem) és euróban (lerovó pénznem) vezetett számlák működésére, valamint a kölcsön ötéves időszakkal történő meghosszabbodására vonatkoznak.

35 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy a hitelező a hitelszerződéssel arra vállal alapvetően kötelezettséget, hogy bizonyos pénzösszeget bocsát a hitelfelvevő rendelkezésére, míg az utóbbi a maga részéről alapvetően azt a kötelezettséget vállalja, hogy általában kamatokkal növelten, előre meghatározott részletekben visszafizeti ezt a pénzösszeget. Egy ilyen szerződés alapvető szolgáltatásai tehát egy pénzösszeghez kapcsolódnak, amelyet a folyósítás és a visszafizetés pénznemének a hitelszerződésben történő rögzítésével kell meghatározni. Ennélfogva a hitel meghatározott pénznemben történő visszafizetésének kötelezettsége főszabály szerint az adós kötelezettségének természetével függ össze, nem pedig a fizetés módját érintő járulékos elemre vonatkozik, ezért a hitelszerződés lényeges elemének minősül (2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 38. pont).

36 Az első kérdésben említett szerződési feltételek, bár a devizában nyilvántartott és hazai pénznemben visszafizetendő kölcsönre jellemző árfolyamkockázatot kifejező pénzügyi mechanizmus részét képezik, nem vonatkoznak közvetlenül a kölcsönként folyósított összegre vagy a kölcsön után fizetendő kamatokra, sem pedig a számla és a fizetés pénznemének rögzítésére. E szerződési feltételek ugyanis a paritásváltozás következményeit úgy kezelik, hogy meghatározzák az árfolyamváltozások alapján

alkalmazandó visszafizetési szabályokat, így azok a fizetés módjára vonatkozó olyan járulékos elemeknek tekinthetők, amelyek nem képezik a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „szerződés elsődleges tárgyának” részét.

37 Ugyanakkor a kérdést előterjesztő bíróság által szolgáltatott információkból kitűnik, hogy az alapügyben szóban forgó kölcsön visszafizetésének feltételeire vonatkozó szerződési feltételek a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változásaiból eredő árfolyamkockázatot, valamint a kapcsolódó, e kölcsönt jellemző kamatlábat testesítik meg.

38 A kérdést előterjesztő bíróság feladata tehát, hogy a jelen ítélet 32–37. pontjában kifejtett szempontokat figyelembe véve megvizsgálja, hogy az alapügyben szóban forgó szerződés azon feltételei, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, és amelyek így az árfolyamkockázatot testesítik meg, magának az adós azon kötelezettségének a jellegéhez kapcsolódnak-e, hogy a hitelező által a rendelkezésére bocsátott összeget visszafizesse.

39 A fenti megfontolások összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, e rendelkezés hatálya alá tartoznak abban az esetben, ha e feltételek valamely, az említett szerződést jellemző lényeges elemet rögzítenek.

A harmadik és a negyedik kérdésről

40 Harmadik és negyedik kérdésével, amelyeket a második kérdés előtt együttesen kell megvizsgálni, az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében az e szerződésben foglalt azon feltételek átláthatóságának követelménye, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják az említett szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, teljesül, amennyiben a szolgáltató objektív és elvont információkat nyújtott a fogyasztónak azzal kapcsolatban, hogy az eurónak a devizával szembeni esetleges erősödése vagy leértékelődése milyen hatással járhat e fogyasztó pénzügyi kötelezettségeire, anélkül azonban, hogy e szolgáltató tájékoztatta volna a fogyasztót a gazdasági környezetről, amelynek hatása lehet az árfolyamváltozásra.

41 Az átláthatóság követelményére vonatkozó állandó ítélkezési gyakorlat szerint a fogyasztó számára alapvető jelentőséggel bír, hogy a szerződéskötést megelőzően tájékoztatást kapjon a szerződési feltételekről és a szerződéskötés következményeiről. Többek között ezen információk alapján dönti el a fogyasztó, hogy az eladóval vagy szolgáltatóval – az általuk előzetesen meghatározott feltételeket elfogadva – szerződéses kapcsolatba lép-e (2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

42 Ebből következik, hogy a szerződési feltételek átláthatóságának a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből és 5. cikkéből eredő követelménye nem korlátozható kizárólag a feltételek alaki és nyelvtani szempontból érthető jellegére. Mivel az ezen irányelv által létrehozott védelmi rendszer azon az elven alapul, hogy a fogyasztó az eladóhoz vagy szolgáltatóhoz képest hátrányos helyzetben van többek között a tájékozottsági szintje tekintetében, a szerződési feltételek világos és érthető

megfogalmazásának, következésképpen az átláthatóságnak az említett irányelvben előírt e követelményét kiterjesztő módon kell értelmezni (2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

43 Következésképpen az említett követelményt úgy kell értelmezni, hogy az nemcsak azt írja elő, hogy az érintett szerződési feltétel alaki és nyelvtani szempontból érthető legyen a fogyasztó számára, hanem azt is lehetővé kell tennie, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó megértse e szerződési feltétel konkrét működését, és így pontos és érthető kritériumok alapján felmérje az ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, potenciálisan jelentős gazdasági következményeit (2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 51. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

44 Mindez megköveteli többek között azt, hogy a szerződés átláthatóan tüntesse fel azon mechanizmus konkrét működését, amelyre az érintett szerződési feltétel utal, valamint adott esetben az e mechanizmus és a többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt, oly módon, hogy e fogyasztó pontos és érthető szempontok alapján felmérhesse a számára ebből eredő gazdasági következményeket (lásd ebben az értelemben: 2021. január 27-i Dexia Nederland ítélet, C-229/19 és C-289/19, EU:C:2021:68, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

45 Azt a kérdést, hogy az átláthatóság követelményét a jelen ügyben tiszteletben tartották-e, a kérdést előterjesztő bíróságnak az összes releváns ténybeli elemre tekintettel kell megvizsgálnia, amelyek között szerepel az alapügyben szóban forgó kölcsönszerződés megkötése keretében nem csupán maga a hitelező, hanem bármely más, az érintett kölcsön értékesítésében részt vevő, e hitelező nevében eljáró személy által közzétett reklám és tájékoztatás is.

46 Konkrétabban, a nemzeti bíróságnak a kölcsönszerződés megkötését övező körülmények összességének figyelembevételekor meg kell vizsgálnia, hogy a szóban forgó ügyben tájékoztatták-e a fogyasztót a kötelezettségvállalásának terjedelmét esetlegesen befolyásoló valamennyi olyan tényezőről, amely révén felmérheti különösen az általa felvett kölcsön teljes költségét. E vizsgálat során meghatározó szerepe van egyrészt annak, hogy e szerződés feltételei világosan és érthetően vannak-e megfogalmazva ahhoz, hogy azok a jelen ítélet 43. pontjában leírt átlagos fogyasztó számára lehetővé teszik az ilyen költség felmérését, másrészt annak a körülménynek, hogy a hitelszerződés nem tesz említést az e szerződés tárgyát képező áruk vagy szolgáltatások jellegénél fogva elengedhetetlennek tekintett információkról (lásd ebben az értelemben: 2020. március 3-i Gómez del Moral Guasch ítélet, C-125/18, EU:C:2020:138, 52. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

47 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy VE az alapügyben szóban forgó kölcsön felvétele előtt jelentős számú információt kapott. Rámutat azonban arra, hogy ezen információk azon a feltételezésen alapultak, hogy az euró/svájci frank paritás stabil marad. Az árfolyamkockázatot azonban egyáltalán nem említették meg.

48 Ami a devizában nyilvántartott olyan kölcsönszerződéseket illeti, mint amelyről az alapügyben is szó van, először is meg kell állapítani, hogy az említett értékelés szempontjából releváns a szolgáltató által adott minden olyan tájékoztatás, amely arra irányul, hogy felvilágosítást nyújtson a fogyasztónak az árfolyammechanizmus működéséről és az ahhoz kapcsolódó kockázatról. Különös jelentőséggel bíró tényezőnek minősül a kölcsönfelvevőnél abban az esetben felmerülő kockázatokra vonatkozó részletes felvilágosítás, ha a lakóhelye szerinti tagállam törvényes fizetőeszköze jelentősen leértékelődik, és a külföldi kamatláb emelkedik.

49 E tekintetben, amint azt az Európai Rendszerkockázati Testület a devizahitelezésről szóló, 2011. szeptember 21-i ERKT/2011/1. sz. ajánlásában (HL 2011. C 342., 1. o.) hangsúlyozta, a pénzügyi intézményeknek elegendő tájékoztatást kell nyújtaniuk a kölcsönfelvevők számára ahhoz, hogy ez utóbbiak tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, és e tájékoztatásnak ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam törvényes fizetőeszköze súlyos leértékelődésének

és a külföldi kamatláb emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására (A. ajánlás – A kölcsönfelvevők kockázattudatossága, 1. pont) (2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 74. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

50 A Bíróság rámutatott különösen arra, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia arról, hogy a devizaalapú kölcsönszerződés aláírásával árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik. Továbbá a szolgáltatónak fel kell hívnia a figyelmet a lehetséges árfolyamváltozásokra és az ilyen szerződés megkötésével járó kockázatokra (lásd ebben az értelemben: 2018. szeptember 20-i OTP Bank és OTP Faktoring ítélet, C-51/17, EU:C:2018:750, 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

51 Ebből következik, hogy az átláthatóság követelményének tiszteletben tartása érdekében a szolgáltató által nyújtott tájékoztatásnak lehetővé kell tennie a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára nem csupán annak megértését, hogy az árfolyamváltozástól függően a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változása kedvezőtlen következményekkel járhat a pénzügyi kötelezettségei tekintetében, hanem azt is, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele keretében megértse azt a tényleges kockázatot is, amelynek a szerződés teljes időtartama alatt kiteszi magát abban az esetben, ha az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, a számla pénzneméhez képest jelentősen leértékelődik.

52 Ennek keretében le kell szögezni, hogy a kérdést előterjesztő bíróság által hivatkozott számszerűsített szimulációk hasznos információnak minősülhetnek, ha kellő mennyiségű és pontos adatokon alapulnak, továbbá objektív értékeléseket tartalmaznak, amelyeket világosan és érthetően közöltek a fogyasztóval. Az ilyen szimulációk csak e körülmények között tehetik lehetővé a szolgáltató számára, hogy felhívja e fogyasztó figyelmét a szóban forgó szerződési feltételek esetlegesen jelentős negatív gazdasági következményeinek kockázatára. Márpedig, amint bármely más, a fogyasztó kötelezettségvállalásának terjedelmére vonatkozó, a szolgáltató által közölt információnak, a számszerűsített szimulációknak is hozzá kell járulniuk ahhoz, hogy e fogyasztó megértse a lehetséges árfolyamváltozásokhoz kapcsolódó, hosszú távú kockázat, és így a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés megkötésével járó kockázatok valódi mértékét.

53 Így egy devizaalapú kölcsönszerződés keretében, amely a fogyasztót árfolyamkockázatnak teszi ki, nem felel meg az átláthatóság követelményének az, ha az e fogyasztóval közölt információk – még ha jelentős mennyiségűek is – azon a feltételezésen alapulnak, hogy a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás e szerződés teljes időtartama alatt stabil marad. Ez különösen akkor van így, ha a szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérről, így a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére.

54 Másodszor, a jelen ítélet 46. pontjában említett értékelés szempontjából releváns elemek között szerepel a pénzügyi intézmény által a szerződéskötést megelőző és szerződéses dokumentumokban használt nyelvezet is. Közelebbről az a körülmény, hogy e dokumentumokban nem szerepel a kölcsönfelvevőt kifejezetten arról tájékoztató szöveg vagy magyarázat, hogy a devizában nyilvántartott kölcsönszerződés különös kockázatokkal jár, megerősítheti, hogy az átláthatóság követelménye, amint az többek között a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből ered, nem teljesül.

55 Harmadszor és végezetül emlékeztetni kell arra, hogy valamely kereskedelmi gyakorlat tisztességtelen jellegének megállapítása, amely jelleg a Bíróság előtti tárgyaláson az alapeljárás felei között vita tárgyát képezte, más egyéb tényezők mellett szintén olyan tényezőnek minősülhet, amelyre a nemzeti bíróság az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződésben szereplő feltételek tisztességtelen jellegére vonatkozó értékelését alapíthatja (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i Pereničová et Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 43. pont).

56 Ugyanakkor e körülmény önmagában nem bizonyíthatja automatikusan, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdéséből eredő átláthatósági követelmény nem teljesül, mivel e kérdést az adott ügy összes sajátos körülménye alapján kell megvizsgálni (lásd ebben az értelemben: 2012. március 15-i Pereničová és Perenič ítélet, C-453/10, EU:C:2012:144, 44. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

57 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik és a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében az e szerződésben foglalt azon feltételek átláthatóságának követelménye, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják az említett szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, teljesül, amennyiben a szolgáltató olyan kellő és pontos tájékoztatást nyújtott a fogyasztónak, amely lehetővé teszi a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát.

A második kérdésről

58 Második kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy a kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, amely tartozás a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változása következtében jelentősen emelkedhet, a felek említett szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéznek elő a fogyasztó kárára, mivel e szerződési feltételek a fogyasztót aránytalan árfolyamkockázatnak teszik ki.

59 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében a fogyasztó és az eladó vagy szolgáltató között létrejött szerződésben foglalt, meg nem tárgyalt szerződési feltétel abban az esetben tekintendő tisztességtelen feltételnek, ha a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek e szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz elő a fogyasztó kárára.

60 Azt is le kell szögezni, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bíróság hatásköre kiterjed azon szempontok értelmezésére, amelyeket a nemzeti bíróság alkalmazhat vagy köteles alkalmazni valamely szerződési feltételnek az ezen irányelvben foglalt rendelkezésekre tekintettel történő vizsgálatakor, és különösen valamely feltételnek az említett irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálatakor, azzal, hogy e bíróság feladata, hogy az adott ügy sajátos körülményei alapján az adott szerződési feltétel konkrét minősítéséről döntsön. Ebből következik, hogy a Bíróságnak arra kell szorítkoznia, hogy a kérdést előterjesztő bíróság számára olyan iránymutatásokat adjon, amelyeket ez utóbbinak figyelembe kell vennie az érintett szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelése során (lásd ebben az értelemben: 2020. szeptember 3-i Profi Credit Polska ítélet, C-84/19, C-222/19 és C-252/19, EU:C:2020:631, 91. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

61 Valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének értékelését illetően a nemzeti bíróság feladata, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében és 5. cikkében megállapított szempontokat figyelembe véve meghatározza, hogy az adott ügy sajátos körülményeire tekintettel egy ilyen feltétel eleget tesz-e a jóhiszeműség, az egyensúly és az átláthatóság ezen irányelvben támasztott követelményének (lásd különösen: 2019. november 7-i Profi Credit Polska ítélet, C-419/18 és C-483/18, EU:C:2019:930, 53. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

62 Így a szerződési feltételnek a 93/13 irányelv 5. cikkében megkövetelt átlátható jellege egyikét képezi azoknak a tényezőknek, amelyeket figyelembe kell venni e feltétel tisztességtelen jellegének a nemzeti bíróság által ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerint elvégzendő értékelése keretében (2019. október 3-i Kiss és CIB Bank ítélet, C-621/17, EU:C:2019:820, 49. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

63 Jelen esetben az alapügyben szóban forgó, devizában nyilvántartott kölcsönszerződésbe illesztett szerződési feltételek úgy rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, amely tartozás a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változása következtében jelentősen emelkedhet. E feltételek így a hazai pénznemnek a devizával szembeni jelentős leértékelődése esetén a fogyasztóra terhelik az árfolyamkockázatot.

64 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az olyan devizaalapú kölcsönszerződés keretében, mint amelyről az alapügyben szó van, a nemzeti bíróság feladata, hogy az alapügy valamennyi körülményére, és különösen az eladónak vagy szolgáltatónak a lehetséges árfolyam-ingadozásokkal és a külföldi pénznemben nyilvántartott kölcsön felvételében rejlő kockázatokkal kapcsolatos szakértelmére és ismereteire tekintettel megvizsgálja, hogy először is tiszteletben tartották-e a jóhiszeműség követelményét, és másodszor, hogy fennáll-e a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett jelentős egyenlőtlenség (lásd ebben az értelemben: 2017. szeptember 20-i Andriciuc és társai ítélet, C-186/16, EU:C:2017:703, 56. pont).

65 Ami a jóhiszeműség követelményét illeti, rá kell mutatni arra, hogy – amint a 93/13 irányelv tizenhatodik preambulumbekezdéséből kitűnik – ezen értékelés keretében figyelembe kell venni többek között a felek alkupozíciójának erősségét, és azt, hogy ösztönözték-e valamilyen módon a fogyasztót az érintett szerződési feltétel elfogadására.

66 Azon kérdést illetően, hogy valamely szerződési feltétel a jóhiszeműség követelményével ellentétben a felek szóban forgó szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idéz-e elő a fogyasztó kárára, a nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval szembeni tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja e feltételt (lásd különösen: 2020. szeptember 3-i Profi Credit Polska ítélet, C-84/19, C-222/19 és C-252/19, EU:C:2020:631, 93. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

67 Következésképpen annak értékelése érdekében, hogy az olyan szerződési feltételek, mint amelyekről az alapügyben szó van, a fogyasztó kárára jelentős egyenlőtlenséget idéznek-e elő az e feltételeket tartalmazó kölcsönszerződés feleinek jogaiban és kötelezettségeiben, figyelembe kell venni az összes olyan körülményt, amelyekről a hivatásos hitelezőnek e szerződés megkötésének időpontjában tudomása lehetett, figyelembe véve többek között a lehetséges árfolyamváltozásokra és az ilyen kölcsön felvételével járó kockázatokra vonatkozó szakértelmét, és amely körülmények kihathattak a szerződés későbbi teljesítésére és a fogyasztó jogi helyzetére.

68 Tekintettel a szolgáltató azon előre látható gazdasági környezetre vonatkozó ismereteire, amely hatással lehet az árfolyamváltozásra, továbbá figyelemmel arra, hogy e szolgáltató megfelelőbb eszközökkel rendelkezik az árfolyamkockázat előrejelzésére, amely kockázat a szerződés időtartama alatt bármely időpontban megvalósulhat, valamint tekintettel az árfolyamváltozással kapcsolatos azon jelentős kockázatra, amelyet az alapügyben szóban forgóhoz hasonló szerződési feltételek a fogyasztóra hárítanak, meg kell állapítani, hogy az ilyen szerződési feltételek a felek érintett kölcsönszerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára.

69 Ugyanis – a kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatokra is figyelemmel – úgy tűnik, hogy az alapügyben szóban forgó szerződési feltételek, amennyiben a szolgáltató e fogyasztóval szemben nem tartotta tiszteletben az átláthatóság követelményét, a kapott szolgáltatásokhoz és kölcsön összegéhez képest aránytalan kockázatot rónak a fogyasztóra, mivel e feltételek alkalmazásának következtében a fogyasztónak kell viselnie a határidős devizaárfolyamok változásának költségét. E változástól függően a fogyasztó olyan helyzetbe kerülhet, amelyben egyrészt a tőketartozás összege a fizetés pénznemében – a jelen esetben euróban – jelentősen nagyobb, mint az eredetileg felvett kölcsön összege, másrészt pedig a megfizetett havi törlesztőrészletek szinte kizárólag csupán a kamatokat fedezik. Ez különösen akkor áll fenn, ha a tőketartozás hazai pénznemben történő ezen emelkedését nem egyensúlyozza a deviza és a hazai pénznem kamatlába közötti különbség, azzal, hogy az ilyen különbség fennállása a devizában nyilvántartott kölcsön fő előnyének minősül a kölcsönfelvevő számára.

70 E körülmények között különösen az átláthatóságnak a 93/13 irányelv 5. cikkéből eredő követelményére figyelemmel nem lehet úgy tekinteni, hogy a szolgáltató a fogyasztóval szemben átláthatóan eljárva észszerűen számíthatott arra, hogy ez utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogad ilyen szerződési feltételeket (lásd analógia útján: 2020. szeptember 3-i Profi Credit Polska ítélet, C-84/19, C-222/19 és C-252/19, EU:C:2020:631, 96. pont), aminek vizsgálata mindazonáltal a kérdést előterjesztő bíróság feladata.

71 A fentiekre tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, amely tartozás a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változása következtében jelentősen emelkedhet, a felek említett szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, amennyiben a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy ez utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

A költségekről

72 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) **A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, e rendelkezés hatálya alá tartoznak abban az esetben, ha e feltételek valamely, az említett szerződést jellemző lényeges elemet rögzítenek.**

2) **A 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy devizában nyilvántartott kölcsönszerződés keretében az e szerződésben foglalt azon feltételek átláthatóságának követelménye, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják az említett szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, teljesül, amennyiben a szolgáltató olyan kellő és**

pontos tájékoztatást nyújtott a fogyasztónak, amely lehetővé teszi a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó számára, hogy megértse a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működését, és így felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát.

3) **A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek akként rendelkeznek, hogy a rögzített törlesztőrészleteket elsősorban a kamatokra kell elszámolni, és amelyek előírják e szerződés időtartamának a számlán lévő tartozás megfizetése céljából történő meghosszabbodását és a havi törlesztőrészletek összegének emelkedését, amely tartozás a számla pénzneme és a fizetés pénzneme közötti paritás változása következtében jelentősen emelkedhet, a felek említett szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, amennyiben a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy ez utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.**

Aláírások